ԱԶԳԱՍԷՐ

ՄԻԱԲԱՆ ԱՆՈՒՆ [illegible]

ՎԵՐԱԴԻՐ

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

[illegible]

ՀԱՏ. Բ. ԹԻՒ 22 ԿԻՒՐԱԿԷ 1846 [illegible] 10

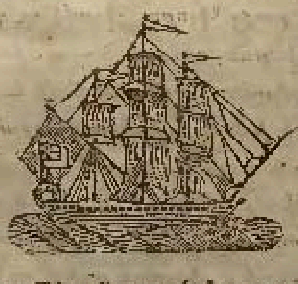

Յիշատակութեամբ որոյ հրատարակեմք յոլովագոյն ուրախութեան ընթերցողաց մերոց. զի Փարիզեայց Ազգաց և Լոնդոնայ [illegible] յաւուր նոր Տարւոյ [illegible] 'ի ջուր Կալկաթայ [illegible] երկ[illegible] [illegible]. Ուր [illegible] Ազգասիրաց [illegible] Տէրն [illegible] 'ի մի, և [illegible] 'ի [illegible] [illegible] ԿՈՍՏԱՆԴ ԶՕՐԱՑՈՅՑ. [illegible] Բանն հաղորդեալ հայ [illegible] [illegible] ուրախութեամբ [illegible]. Արցցեն [illegible] հայրենա-

ւէրք. որք ոչ հնազանդութեամբ. և ոչ այլով հրապարակաւ մատեան երբէք [illegible] 'ի [illegible]. Եւ մեք 'ի բազում [illegible] Կա[illegible] [illegible] [illegible] հաստատութիւն [illegible] [illegible].

— Ցիրութեամբ [illegible], որ [illegible] 'ի մէջ Բրիտանացւոց հըզօր Տէրութեան և [illegible], [illegible] է. և. 'ի 18. 21. և 22. [illegible] [illegible] [illegible] 'ի մէջ [illegible], որոյ [illegible] երբէք չէ [illegible] 'ի կողմանս [illegible]. և [illegible] [illegible] [illegible] և [illegible] [illegible] [illegible]. Օրհնեսցէ Տէր [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], է [illegible]. Օ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Առ Պատուելի Հասարակութիւն Մերազնէից 'ի Կալկաթա:

'Ի պէտս իմ և պաշտօնակից եղբարց խնդրեմ 'ի ձէնջ զի շնորհ արարէք հաւատարմէմ 'ի ներքին սրահն ընդառաջոյ Սրբոյ Եկեղեցւոյն Մերոյ 'ի չորեքտասաներորդի ամսոյս, յաւուր երեքշաբաթի 'ի վերջին ժամ երեկոյին, վասն փոխընտրութեան և վերջնաորոշութեան հետագայ խնդրութեանց և բանից:

Նախ՝ վասն վերջնաորոշելոյ 'ի կողմանէ տառաչափութեան Դէպքին որ պատրաստեալ է:

Երկրորդ՝ վասն փոխընելոյ 'ի ձայնին ժամակարգութեան Սուրբ Եկեղեցւոյն Մերոյ:

Երրորդ՝ վասն փոփոխելոյ 'ի կողմանէ Օգնականութեան, որում խորհեալ Սենեակատարաց Սուրբ Եկեղեցւոյն Հայոց:

Չորրորդ՝ վասն պահելոյ ընծայելոյ ժողովի գանձ մի և ևս 'ի պէտս Սրբազան Քահանայից Եկեղեցւոյն Մերոյ:

Հինգերորդ՝ վասն փոփոխելոյ 'ի կողմանէ գանձարկ վաղնջոյ հասանելի Քահանայից Եկեղեցւոյն Մերոյ 'ի ըստանգան տարերեց, որոց մասին Քահանայքն առեալ պաշտպանութիւն առանձին այժմ:

Վեցերորդ՝ վասն փոփոխելոյ 'ի կողմանէ Համայնին. որոց հասարակութեան անդամագրութեան է Քահանայից:

Եօթներորդ՝ վասն վերահաստատելոյ հաշուոյ Եկեղեցւոյն, սկսեալ 'ի Սեպտեմբեր ամսէ 1844 ամէ մինչև 'ի վերջ նոյն ամին:

Ձերոյ Խոնարհ Ծառայ.
Տ. Մ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ
Եկեղեցպան Կալկաթու և Ձեռն
Սրբոյ Եկեղեցւոյ Հայոց.

Յեկեղեցական Դպրատանն Սուրբ Նազարէթի.
'Ի Կալկաթա, 'Ի 6 Յունիս. 1846.

ԾԱԳՈՒՄՆ ՍԻԿԱՑ.

Շարունակութիւն.

Յետ նենգութեամբ կենդանւոյ առնելոյ զՆերգու, զօրամարտք եղեն աշակերտութեանք Մողոլաց, և փոխեցին յանդորրին սովորին զբնութիւն զամենայն հետեւողք Նանակայ.

Կարծէր ոք, թէ ամէն անձնատանայք առաւել, առաջնոյ և ազգութիւն Սիկաց. որոց գլխաւորք մինչ ցայսզեմնի, վասն առաւել առաջնորդութիւն խնդրի միաբանից աշխարհաց իւրեանց. բայց ոչ այնպէս. Բանգի յաջորդելով հօրն՝ որդին նորա Տէկ Բահադուր որդի սորա Գուրու Գովինդ կարգադրեալ՝ շարժեաց զամենայն զօրութիւն իւր ընդդէմ Մողոլաց՝ 'ի վրէժ արեան հօր իւրոյ. Մինչ ցայն ժամ՝ Սիկք անզէնք էին, և առանձնականօրէն զհետ զնայքն առաւելեալ իւրեանց. բայց Գուրու Գովինդ զինեաց աբեանց զխումբն, առաւել 'ի նոցա ձեռս, հրացանաւորս յայտ, զաղերս և զնեռս, և զործի ինք միահաղոյր ողմանեան շուրջանակի առոք, և 'ի մէջն ձորն. յոր անցուցեալ զնոսա և ուժգին արշաւանս ապաշխարհեն յերկիրս թշնամեաց. Բայց զինուորս չկարաց զդէմ ունել զօրաց Իմփերանակայքին, փախստական գնաց յԱղտանաստան, և ծածկեալ 'ի կերպարանս Մահմետական միաբանից. դարձաւ յաշխարհն Հնդկաստանի իւրոց. Իւր 'ի վերայ եղբայրութեան և յաջողութեան՝ յաւելեալ նաև եղբայրութիւն և ազատութիւն.

---

(1) Տե՛ս Մէկ Պատմութիւն Պարսից Հնդկաստանի. Տէր Բէկ ... [illegible] ... Միջ. Հատ. Բ. Եր 377. 378. Տպեալ 'Ի 1820.

Ցուցակս և երկիր արշաւանաց 'ի վերայ այսր Մահմուդ Շահ Պատրաստի, կամ 'ի սակս Հաւատարմութեան իւրոյ ընդ Խնքմագայն Մողոլաց՝ առ 'ի սակս օգնականութեան, և կամ այլին ուրուք՝ եթէ հնար էր . չահել անձին զգանձ կամ զարտասուս էինչ յանկարծակիւրոյ 'ի Սինդաց . այլ ոչ էինչ կարաց առնել և յերկրին նուազային եւ .

Իսկ յամի Տեառն 1764 յաւուրս Շահ Ալէմայ յարեաւ իշխան նորա Ջամեկալ անուն, և զօրացեալ ընբռնութ հաւաքեաց զԱ ազոշ բանակ, զկէս աշխարհին Ալամբրայ, և Մուլթանայ . Ի վերայ յորոց յաղթեալ թէպէտ Շահ Ալէմ, այլ 'ի պատճառս երկպառակութեան իշխանաց իւրոց, իւրոյ մեղկութեան թուլամորթութեան, և մանաւանդ թէ Սիկաց ուժոյ խայտ առոյգ ձեռնտու նոյն զօրձաւ . Փռանգի Սիկք զէմ յանդիման թագաւորին ոչ պատերազմէին, այլ քան հազարօք և երեսուն հազարօք աւարառակ ախտեալ՝ յաւերև և յաղթականութիւն զնէին զաշխարհ Տէրութեան նորա . Ջխաղաս աշխարհն է Լահոռ, և մայրաքաղաք 'ի մայրաքաղաքութեանն յարուցեալ՝ Հնդկաստանի [illegible] կարգին անձամբ . ուստի Ջամեկլոյ առնել և օգնական մարկաւ հեծելոց և եթ մարտել ընդ յաւոյշ . որք յաւուրն քառասուն բոլ . որ այնկեցին է ութեան միայն անդ[illegible] յածեին 'ի [illegible] 'ի [illegible], և զօր առաջնոր դատներին ատաթուր [illegible] հարստեն զգանձ և զարհաւիրս մածութեան առաջնորդի իւրեանց .

Ասա Հաստաեն կարգ մերոյ պատմութեան, այլ Ջամեկացւոց յայլումս գանձել և շարունակել զԹէլ պատմութեան մինչև 'ի մեծն Անգլիա Սենկ Թագաւորն Սիկաց . Այլ ընդ մասամբ Հնդկաստանի զ[illegible] սմնի, փոխանակ պաշտպանութեան առ 'ի սէր անխարդախ բարեկամութեան հօրն, պատերազմ յարուցին Երիտասարդին Լազմմասնեւ .

Նամակ 24 Նո Թագաւորին ամսոյ 6 էն տուաւ եհաս, յորում իմանի թէ Պատրիա զօրաժողով լինի 'ի վերայ Կոստեր Մորոկոյի — թէ Սուրբ 'ի Պետերսբուրգ դնացեալ գնոյ և զօրանայ, — Սպանիա 'ի խաղաղութեան կայ, յորում ողի առնել զօրանայ ուրութիւն .

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐՔ.

Լէ Մոսկովեան յիշատակէ թէ սաստիկ երկնակութիւն շարժմանց սկսեալ Հաստատի 'ի Մէջ Մոսկովայ, Բրբունտոյ և Եգիպտոս .

—Բարեկն պոչաւոր մեծուն ընդ կառավարութեանն Մոսքովայ, իբրև 100 աստղաբաշխք 'ի մէջ Պարիզին կայւոյ և Մոնթէրէալեան դէմ ընդ յարեւեր կայ, մեծաւ փնտ 'ի Հարաւ տաւնայաս, զանել զերկիր Վենուսին, ուր Հակայոգսայինն բևեռ կամ Հիւսիսային լուսաւոր այնքան պայծառ զոյն, մինչ լուսով նորա 'ի գիշերի ընթեռնուլ զամենամեծ տպագրեալս. Բերեալ է և ազդի ազդի բանիցն նորութիւնս, Տչորեքտասան Հազար մղոն նաւարկութիւն կատարեալ 'ի քառասուն աւուրս .

—Մաքրհոսք Անդղիացի մեծ ազգա զօրն զորձէ լուսել աշխարհն, զկարծիս Աստղաբաշխացուց որ զՀանդերձեալն յետոյ .

"Ընդուծին Եղիպտոսեանս, որ է Հայրն անկեղծ և որոց 'ի մարդոյ, որ 'ի մեծագոյն մարդկան, զեսոյ յարեւմտեան ; 'ի վերայ էին անկանդակ. Ցարժամ աստեղքն մեծամեծ Հողիք նոյա վերագա-

[illegible]

—Կայսր և Կայսրուհին Ռուսաց հասին 'ի Պաւլովսկ, ուր Կայսրուհին այնչափ նուաղեալ էր 'ի տկարութենէ, մինչ [illegible] լինել [illegible] նորա, և խորհին [illegible] տեղափոխել: Կայսրն [illegible] Եւրոպիոյ [illegible]: բայց թուի թէ կենաց Կայսրուհւոյն ոչ ներեսցէ ընկերել նմա: Իշխան-Կայսրն 'ի նոր [illegible] 'ի կարգի [illegible] եկեղեցւոյն Հռոմայ:

—Նոր ժողովուրդք [illegible] Պետրոսեան [illegible] Հռովմէականք [illegible] 'ի [illegible] և 'ի Պ[illegible] [illegible] եկեղեցւոյն Հռոմայ:

—Տիկին [illegible]

[illegible] զանգատանս [illegible] իւրեք, որպէս թէ [illegible] զոր նա տայ [illegible]: "Ո՜վ հայր Տիկին, [illegible], ապերախտաբար ոչ կարեմք այժմ 'ի մանկութիւն մերոյ [illegible] զքեզ:" Պատասխանեաց Տիկին [illegible]: "Խօսքիս Պարոն, ես ոչ թէ մանկանալ կամիմ, այլ յաւէտ ես ծերանալ խնդրեմ:"

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆՔ։

ԱՐԱՄԱՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Ներածութիւն.

"[illegible] ո՞ն 'ի [illegible]:"

[illegible]

"[illegible]"

"[illegible]"

կամ հասարակութեան, զնայն ընդունակ ամփոփել. — Ցուցանէք այժմ կանխատեսականութեան, կամ որոց այլ գործոց հարկաւոր կլինի. — Իսկ հոգացաւոր տալի մեր ազգիս կանոնաւորելոց ամփոփութիւնքն և յառաջադիմութիւնքն, որոնք քաղաքական են, որ անձինք կլինին ընձ այս մասին անելի առնել։

«Մեզ բնաւ երևի՝ որ ազգիս լինելու հարկաւոր չէ մեզ նախապատրաստել, քանի զանոն, այլ՝ որոց լինել որ հարկաւոր ըլլին կարող կլինենք առաջարկել այնքան, որքան որ մեր գործերը չենենք մեր բան ու գործերն և յառաջադիմութիւնն ի վերևս տանիլ. և թէ որոշեա ասացաք, ուսանել մեզ մասը ընդունելութեան, կամ մեր արտասանական լեզուի կարողութիւնն, և կամ՝ թէ հարձեմաս, Աստուած ալին յառաջ և չէսրեմ. կարող կլինենք երբ որ [illegible]՝ կամ արդարև [illegible] ամփոփել. Բայց որոց միայն հարկաւորն՝ է մեր հայոց լեզուն, արտասանել ամենայն բառ-ու այս. որում ամենայն հայոց պատրաստականութիւնն, օգտակար իսկ և բառ կերպ ամփոփել. և լսողաց ամփոփել ամենայն ազգաց։

«Այն մասին կարծենք՝ կամ ուղիղն առնել, ամենագործութիւն իւրն է մեր մանկանց ի մէջ [illegible], որք [illegible] ազգաց [illegible] քանի զմեզ [illegible] Աստուած զի՝ Եւրոպական ուսումն ամենայն հանգիստ կեանք, [illegible] մեծ հասարակութեան մէջ, մեծ, թէ նոյա երկրուն նորին բանը [illegible] ամենեցուն, յայտնեցաւ [illegible] թէ ինչ հանճարականութեան ուսմն ըմբռ մեր պատուելին Ազգին. Այն աստուածային, այն հայրենասէրք, և այն աւելուս որ մեր քաղ Աղգն և [illegible] այլ կրել, մի Աղգ էր կարող զինուորել. Աշխարհ բոլոր [illegible], քանի ազգը նեղել և զնասցել, և միայն բերման անունն [illegible] պատմութեան մէջ [illegible] Աստուածոյ, որ Աղգն [illegible], Աղգն [illegible], և օրհնել Աղգն հայոց հայք և մեռաւ յաւիտեան.—Աստուած մեզ ի լուսաւորել ազգաց մէջ, անուանն կլինի, [illegible] պատուելի կլինի. [illegible] է ի Մարդկային, և օրհնեալ ի Սուրբ Հոգին։

Այս մասին կարծիքն՝ քանի որ յառաջ, քաղ գրութեան մեծ է. Արամեան [illegible] և լեզուն. [illegible] այլ հաւատամ այլ այժմ նոյն կարծիքն [illegible] բաւական [illegible] որ այս կարծ [illegible] ոչ գլէ չէ, երբ այն երեւելի [illegible]՝ [illegible], այլ հայերն [illegible] է [illegible]. [illegible] Աղգեց ընդունելի. կամ որոց՝ [illegible], կամ որով այլ [illegible] յարգանք. և [illegible] մեծ [illegible], կամ որոյ՝ [illegible] ի հանձնում պատմէ [illegible]. և [illegible]՝ [illegible] որ [illegible], [illegible] որ այն [illegible] առանձին [illegible], որ [illegible] ազգութեան [illegible]։

«Այս բանն [illegible] քեզ կամ [illegible], քանզի [illegible] այս միայն, կէ որոց [illegible] Հնդիկ [illegible] յառաջադիմութեան, որ [illegible] մեծ [illegible] որ [illegible] մեր [illegible] կամ՝ [illegible] հարկաւոր է, [illegible] և [illegible] Մարգարէն [illegible] այլ [illegible] հասարակաց [illegible] պատուէ և [illegible] որ [illegible] այլ [illegible] մեր [illegible] հայոց [illegible], որ [illegible] մեր [illegible] — «[illegible], այն [illegible] մեր [illegible] [illegible] ի մեր [illegible] հարկաւոր է, [illegible] մեր [illegible]։ «[illegible]», որ [illegible] և այս [illegible], [illegible] մեր [illegible] ամենայն [illegible] Հնդկաց [illegible] որ [illegible] հայոց [illegible] և [illegible], [illegible] մեր [illegible]։

«Յաւէտ, [illegible], [illegible] ի [illegible], քանզի [illegible] ի [illegible]։»

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թէ որքան օգտակարաց, [illegible]

մեր ազգի [illegible]։

([illegible] 21 [illegible])

Դաստիարակութեան դժուարութիւնն ոչ թէ միայն օգտակար, այլ և այնքան հարկաւոր է, որ որչափ պակասի մեր ազգի կամ մեր ամեն մէջ, այն ազգն և այն տունն են [illegible] պակասի [illegible] մարդկութենէ. և որքան [illegible] է ամենայն դաստիարակութեան [illegible], այնքան ևս [illegible] է [illegible] դաստիարակութեան [illegible]. որոյ [illegible] ևս յայտնի է որ մեծ [illegible] հարկաւոր է դաստիարակութեան [illegible]. [illegible] և [illegible] ի գործ դնել. [illegible] մեզ ևս [illegible] դաստիարակութեան [illegible] հարկաւոր [illegible] մեր ազգն. որ [illegible], այլ [illegible] ի [illegible], ևս [illegible] հարկաւոր [illegible] ևս [illegible] թէ ոչ [illegible] մեր [illegible], [illegible] և [illegible], երբ որ [illegible] թէ երբ և [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Շարունակելի.

ԱՐԲԵՐՁՈՒԹԻՒՆ ՏԻԵԶԵՐԱՑ.

Շարունակեալ ի Համ. Ն. էջ 139.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Մ. Գ.

ՏՆՌՑԻՆ ԼՈՒՐՔ

ԾՆՈՒՆԴ

Ամսոյս 6. Տէկին Մ. Խ. [illegible]

ՀԱՐՍԱՆԻՔ

6. Պարոն [illegible] Յ. [illegible] ընդ Օրիորդ [illegible] Ն. [illegible]

— 8. Պարոն [illegible] Մ. [illegible] ընդ Օրիորդ [illegible] Գ. [illegible]

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ [illegible]
Մ. Գ. [illegible]